

نام دانشکده : دانشکده ارشاد دماوند

پایاننامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته مدیریت صنعتی

(گرایش مالی)

موضوع :

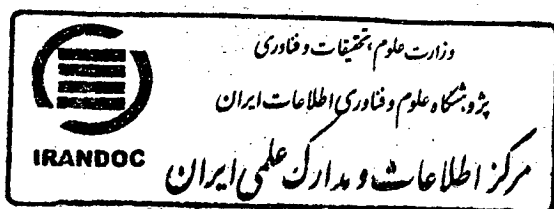
بررسی و مطالعه راهبردهای مقابله با فساد مالی با تأکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات

استاد راهنما: جناب آقای دکتر محمد اسماعیل فدائی نژاد

استاد مشاور: سرکار خانم دکتر لیلی حبیبی

محقق: عطیه عظیمی

1389

۱۵۹۷۰۸

۱۳۹۰/۳/۲۹

تاریخ:

شماره:

« صور تجلده دفاع از پایان نامه دانشجویان دوره کارشناسی ارشد »

بازگشت به مجوز دفاع شماره ۱۶۹۰ / د م آ مورخ ۸۹/۱۰/۰۵ جلسه هیات داوران به منظور ارزیابی پایان نامه خانم **علیه غیبی**

به شماره شناسنامه ۳۲۸۶ صادره از شیراز متولد ۶۳/۱۱/۲۸ دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته مدیریت صنعتی - مالی

با عنوان :

ارزیابی راهبردهای مقابله با فساد مالی با تاکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات (مطالعه موردی شهرداری منطقه ۲۲ تهران)

به راهنمایی :

جناب آقای دکتر فدائی نژاد

طبق دعوت قبلی در تاریخ ۸۹/۱۰/۰۸ تشکیل گردید و براساس رای هیات داوری و با عنایت به ماده ۲۰ آئین نامه کارشناسی ارشد

پایان نامه مزبور با نمره ۱۷,۲۵ و درجه **بسیار خوب** مورد تصویب قرار گرفت.

۱. استاد راهنما : جناب آقای دکتر فدائی نژاد

۲. استاد مشاور : سرکار خانم دکتر لیلی حبیبی

۳. استاد داور : جناب آقای دکتر نوروش

۴. نماینده تحصیلات تکمیلی :

امضاء:

امضاء:

امضاء:

امضاء:

با احترام به سیم نهم نت که تائید شده بدین وسیله

ندای نژاد است در این باره که سیم نهم در این باره است

۱۷۱۷۵

موسسه غیرانتفاعی و غیردولتی آموزش عالی ارشاد دماوند

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت صنعتی

عنوان :

بررسی و مطالعه راهکارهای مبارزه با فساد مالی و ارتقای سلامت مالی

با تأکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات

(مطالعه موردی شهرداری منطقه 22 استان تهران)

استاد راهنما

جناب آقای دکتر محمداسماعیل فدائی نژاد

استاد مشاور

سرکار خانم دکتر لیلی حبیبی

نگارش : عطیه عظیمی

تقدیم به :

تقدیم به تمامی پویندگان مسیر انسانیت و معرفت

با سپاس از :

با سپاس فراوان از استاد ارجمند جناب آقای دکتر فدائی‌نژاد که
با راهنمایی‌های ایشان تحقیق حاضر آغاز و انجام یافت. و با
قدردانی و سپاس فراوان از زحمات استاد محترم سرکار خانم
دکتر حبیبی که از تذکرات و نکته‌سنجی‌های ایشان بهره بسیار
برده‌ام.

پدیده فساد در طول تاریخ همواره گریبانگیر حکومت‌ها بوده و مانع از دستیابی آن‌ها به اهداف مهمی همچون توزیع عادلانه درآمدها و فرصت‌های اقتصادی، برقراری عدالت اجتماعی، افزایش رفاه عمومی، ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی، حذف انحصارطلبی، مشارکت عموم مردم در تعیین سرنوشت خود، رفع تبعیضات ناروا و ایجاد نظام اداری سالم شده است. به همین منظور این تحقیق برآن است که تأثیر چهاربعد از ابعاد فناوری اطلاعات و ارتباطات شامل شفافیت، پاسخگویی، ارتباطات و آگاهی را بر فساد مالی با استفاده از روش علمی مورد کنکاش قرار داده و براساس یافته‌ها راهکارها را بدست آورد. هدف اصلی این تحقیق بررسی رابطه میان استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و کاهش فساد مالی است. با بررسی پیشینه پژوهش مبانی اصلی برای انجام این تحقیق به دست آمده، پرسشنامه‌ای برپایه موارد به دست آمده تدوین شد و پس از برآورد روایی و اعتبار پرسشنامه اولیه میان کارمندان و ذینفعان شهرداری منطقه 22 تهران توزیع و تعداد 318 پاسخنامه تکمیل شد و با استفاده از تکنیک‌های آماری ضریب همبستگی اسپیرمن و آزمون میانگین‌های مستقل و آزمون فریدمن موزد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های حاصل از مواد پرسشنامه تلخیص شده و اولویت‌های هر یک از این ابعاد مشخص گردید و آشکار شد که افزایش آگاهی ارباب رجوع، شفافیت اطلاعات، پاسخگویی و بهبود ارتباطات موجب کاهش فساد مالی می‌شود. بدین ترتیب در این تحقیق به این نتیجه رسیدیم که میان فناوری اطلاعات و ارتباطات و کاهش فساد مالی در شهرداری رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد.

کلید واژه‌ها : فناوری اطلاعات و ارتباطات، دولت الکترونیک، فساد مالی، شفافیت، پاسخگویی، بهبود ارتباطات و افزایش آگاهی

فهرست مطالب

صفحه

13	1- فصل اول : کلیات تحقیق
14	1-1 مقدمه
15	2-1 بیان مسئله
20	3-1 ابعاد و محدوده مسئله
21	4-1 اهمیت و ضرورت تحقیق
23	5-1 پیشینه تحقیق
24	6-1 اهداف تحقیق
24	7-1 سوالات و فرضیه‌های پژوهش
24	1-7-1 سوالات پژوهش
25	2-7-1 فرضیه‌های پژوهش
25	8-1 روش‌شناسی
26	9-1 تعریف مفاهیم و واژگان کلیدی
28	10-1 مشکلات و تنگناهای تحقیق
28	11-1 روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیات
29	12-1 چارچوب نظری تحقیق (مدل مفهومی)

31	2- فصل دوم : مبانی نظری پژوهش
32	1-2 بخش اول : فساد
32	1-1-2 مقدمه
35	2-1-2 تعاریف فساد
36	3-1-2 چرایی پیدایش فساد
37	4-1-2 پیامدهای وجود فساد
38	5-1-2 راهبردهای مقابله با فساد
39	6-1-2 بررسی آثار فساد بر دولت‌ها
41	2-2 بخش دوم : فناوری اطلاعات و دولت الکترونیک
41	1-2-2 مقدمه
42	2-2-2 دولت الکترونیک
44	3-2-2 تبدیل حکومت اداری فیزیکی به سیستمی
44	4-2-2 مراحل توسعه‌ای دولت الکترونیک
46	1-4-2-2 فهرست بندی
49	2-4-2-2 مراحل تراکنش
51	3-4-2-2 مرحله یکپارچگی عمودی
54	4-4-2-2 یکپارچگی افقی

56	5-2-2 توصیه‌هایی به منظور بهبود بازدهی دولت الکترونیکی
56	1-5-2-2 دسترسی عمومی
57	2-5-2-2 محرمانگی
57	3-5-2-2 قانون قرار دادن شهروندان در مدیریت حکومت
59	6-2-2 اثرات دولت الکترونیک
59	1-6-2-2 فواید مربوط به دولت الکترونیک
61	2-6-2-2 مشکلات مربوط به دولت الکترونیک
62	7-2-2 شهرداری
62	1-7-2-2 مقدمه
63	2-7-2-2 فلسفه وجودی شهرداری
63	3-7-2-2 وجه تسمیه شهرداری
63	4-7-2-2 وظایف
63	1-4-7-2-2 وظایف شهرداری
64	2-4-7-2-2 وظایف شهرداری الکترونیک
66	5-7-2-2 دیدگاه فرآیندی در مورد شهرداری الکترونیک
66	6-7-2-2 طراحی و ساخت شهرداری الکترونیک
69	8-2-2 اجمالی بر مدل‌های فناوری اطلاعات

69	1-8-2-2 مدل توسعه پویای UNDP
71	2-8-2-2 متدولوژی موزاییک گروپ
72	3-8-2-2 مدل cspp
74	3-2 بخش سوم: رابطه بین فناوری اطلاعات و ارتباطات و فساد
74	1-3-2 مقدمه
75	2-3-2 ارتباط دولت الکترونیک با تجارت الکترونیک و مسایل اجتماعی
78	3-3-2 ویژگی‌های فناوری اطلاعات در افزایش سلامت مالی و اداری
80	4-3-2 سطوح مختلف سلامت اداری با کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات
82	5-3-2 سیستم‌های ایجاد سلامت مالی و اداری و آثار آنها در کاهش فساد
84	6-3-2 مطالعات موردی تاثیر دولت الکترونیک در کاهش فساد
87	7-3-2 درس‌هایی برگرفته از مطالعات موردی برای ایران
90	3- فصل سوم: روش پژوهش
91	1-3 نوع پژوهش
91	2-3 روش پژوهش
91	3-3 جامعه آماری، نمونه آماری و روش نمونه‌گیری
92	4-3 نحوه گزینش نمونه
93	5-3 روش‌های گردآوری اطلاعات و داده‌ها

93	6-3 بیان مدل نظری تحقیق و مراحل ساخت پرسشنامه
96	7-3 روایی و پایایی ابزار پژوهش
98	8-3 روش‌ها آماری مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل مشاهدات
100	4- فصل چهارم : تجزیه و تحلیل اطلاعات
101	1-4 آمار توصیفی
108	2-4 شمای کلی سیمای نمونه مورد مطالعه
109	3-4 آمار استنباطی
135	4-4 مصاحبه
139	5- فصل پنجم : خلاصه نتایج و پیشنهادات
151	6- فهرست منابع و مآخذ
154	7- پیوست 1 خروجی نرم افزارهای آماری
230	8- پیوست 2 پرسشنامه تحقیق

23	جدول شماره 1-1 مرور پیشینه تحقیق براساس روش‌شناسی و یافته‌ها
33	جدول شماره 1-2 ارزیابی پاسخگویان از میزان فساد در برخی از سازمان‌ها (N=584)
34	جدول شماره 2-2 امتیازات کسب شده فساد مالی اداری و رتبه دولت الکترونیک
94	جدول شماره 1-3 ابعاد و شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات
102	جدول شماره 1-4 توزیع فراوانی مربوط به جنسیت پاسخ‌دهندگان
103	جدول شماره 2-4 توزیع فراوانی مربوط به سن پاسخ‌دهندگان
104	جدول شماره 3-4 توزیع فراوانی مربوط به میزان تحصیلات پاسخ‌دهندگان
106	جدول شماره 4-4 توزیع فراوانی مربوط به سابقه خدمت کارمندان
107	جدول شماره 5-4 توزیع فراوانی مربوط به پست سازمانی کارمندان
110	جدول شماره 6-4 نحوه پاسخگویی آزمودنی‌ها به هریک از شاخص‌های شفافیت
112	جدول شماره 7-4 نتایج حاصل از آزمون همبستگی در خصوص فرضیه اول
113	جدول شماره 8-4 نحوه پاسخگویی آزمودنی‌ها به هریک از شاخص‌های پاسخگویی
116	جدول شماره 9-4 نتایج حاصل از آزمون همبستگی در خصوص فرضیه دوم
116	جدول شماره 10-4 جدول نحوه پاسخگویی آزمودنی‌ها به هریک از شاخص‌های ارتباطات
119	جدول شماره 11-4 جدول نتایج حاصل از آزمون همبستگی در خصوص فرضیه سوم

- جدول شماره 4-12 جدول نحوه پاسخگویی آزمودنی‌ها به هریک از شاخص‌های آگاهی 120
- جدول شماره 4-13 جدول نتایج حاصل از آزمون همبستگی در خصوص فرضیه چهارم 123
- جدول شماره 4-14 جدول توزیع فراوانی شاخص‌های ابعاد کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات
مربوطه به کارمندان شهرداری 124
- جدول شماره 4-15 جدول توزیع فراوانی شاخص‌های ابعاد کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات
مربوطه به ذینفعان شهرداری 125
- جدول شماره 4-16 جدول توزیع فراوانی شاخص‌های هرکدام از مصادیق فساد در شهرداری مربوطه
به کارمندان شهرداری 127
- جدول شماره 4-17 جدول توزیع فراوانی شاخص‌های هرکدام از مصادیق فساد در شهرداری مربوطه
به ذینفعان شهرداری 129
- جدول شماره 4-18 جدول نتایج فرضیه‌های فرعی تحقیق 130
- جدول شماره 4-19 آزمون میانگین مستقل فساد مالی 132
- جدول شماره 4-20 آزمون میانگین مستقل فناوری اطلاعات و ارتباطات 134
- جدول شماره 4-21 آزمون فریدمن 135

- 30 نمودار شماره 1-1 مدل مفهومی تحقیق
- 45 نمودار شماره 1-2 نمودار مراحل توسعه دولت الکترونیکی
- 77 نمودار شماره 2-2 ارتباط بین دولت الکترونیک با جامعه دانشی، جهانی شدن و حاکمیت ملی
- 102 نمودار شماره 1-4 نمودار ستونی مربوط به جنسیت پاسخ‌دهندگان
- 103 نمودار شماره 2-4 نمودار ستونی مربوط به سن کلیه پاسخ‌دهندگان
- 105 نمودار شماره 3-4 نمودار ستونی مربوط به میزان تحصیلات کلیه پاسخ‌دهندگان
- 107 نمودار شماره 4-4 نمودار ستونی مربوط به سابقه خدمت کارمندان
- 108 نمودار شماره 5-4 نمودار ستونی مربوط به پست سازمانی کارمندان

فصل اول

کلیات تحقیق

فساد اداری روی دیگر سکه سلامت اداری است و امروزه نه به عنوان پدیده‌ای اجتناب‌ناپذیر، بلکه واقعیتی رنج‌آور تقریباً در همه کشورها، اعم از توسعه‌یافته و یا در حال توسعه و در سطح دولت‌های ملی و محلی مطرح است و نظام‌های اداری در بیشتر کشورها در رأس کانون‌های آسیب‌پذیر و آماج آسیب‌های ناشی از این پدیده بوده و هستند. آثار اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی فساد، تلاش‌های گسترده در سطح بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی از سوی دولت‌ها، مجامع علمی و نهادهای غیردولتی، همه و همه مبین گستردگی و ضرورت شناخت علمی و مبارزه جدی و عمیق با ریشه‌ها، مصادیق و مظاهر این پدیده و تلاش همه‌جانبه برای صیانت و ارتقای سلامت نظام اداری، به ویژه در نظامی منبعث از ارزش‌های اسلامی است.

با این وجود در آغاز هزاره سوم، داده‌های موجود بیانگر ابتلاء بیشتر کشورها به فساد و تلاش‌های کم‌تر وفق آن‌ها در مقابله با این پدیده است.

آمار اطلاعات و نتایج یافته‌های تحقیقات و نظرسنجی‌های ملی و به‌ویژه بین‌المللی از جمله سازمان TI¹, UNODC² و بانک جهانی حالی از آن است که کشور ایران همانند بسیاری از کشورهای اسلامی به رغم داشتن آموزه‌ها و تعالیم اسلامی، ارزشی و اخلاقی در زمینه‌ی مقابله با فساد از رتبه و جایگاه مناسبی برخوردار نیست و این امر نشان‌گر ضرورت انجام اقدامات و سیاست‌گذاری‌های کلان برای مبارزه با فساد و کاهش شکاف بین وضع موجود و وضع مطلوب در تمامی سطوح (چه در سطح ملی و چه سطح محلی یا شهرداری‌ها) می‌باشد.

کشورهای مختلف برای پیشگیری و مبارزه با فساد، رویکردها و تأکیدات متفاوت و متعددی داشته‌اند. تأکید برخی از کشورها، بر سه رکن اصلی آموزش کارکنان، انتخاب افراد بر اساس شایستگی و

¹ سازمان بین‌المللی شفافیت

² دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد

بالاخره اصلاح نظام‌های عملیاتی و مکانیزه کردن آن، باعث شده است که مبارزه با فساد، شکل اصولی و علمی خود را طی نماید. (عباسی، 1386: 5) که در این راستا، بررسی جنبه‌های گوناگون فساد مالی و اداری می‌تواند به شناخت این موضوع و ارائه دید جدیدی نسبت به معضل فساد مالی و اداری در سازمان‌ها، کمک شایان توجهی داشته باشد. در این پژوهش به نحوه تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در کاهش فساد مالی و اداری و ارتقای سلامت اداری در نمونه مورد مطالعه، یعنی شهرداری منطقه 22 پرداخته شده است. امید است که بتوان برای نیل به سلامت مالی و اداری در سازمان‌ها و موسسات کشور قدم‌هایی را برداشت.

2-1 بیان مسئله

پدیده فساد مالی در طول تاریخ همواره گریبانگیر حکومت‌ها بوده و مانع از دستیابی آن‌ها به اهداف مهمی همچون توزیع عادلانه درآمدها و فرصت‌های اقتصادی، برقراری عدالت اجتماعی، افزایش رفاه عمومی، ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی، حذف انحصارطلبی، مشارکت عموم مردم در تعیین سرنوشت خود، رفع تبعیضات ناروا و ایجاد نظام اداری سالم شده است. در کشورهای اسلامی مانند کشور ما اعتقادات افراد در حلال و حرام در این بحث بسیار مهم است. زیرا شرع حکم می‌کند که از درآمدهای نامشروع پرهیز کنیم. سازمان شفافیت بین‌المللی در گزارش سالانه خود دامنه و رتبه فساد مالی و اداری را در کشورهای مختلف جهان انتشار داده است، براساس این گزارش که هر ساله ارائه می‌شود، در سال 2009 ایران جایگاه 168 را از میان 180 کشور داشته و شاخص فساد اقتصادی در کشور برابر با 1/2 برآورد شده است (TI report, 2009) و در سال 2010 ایران از میان 180 کشور جایگاه 146 را به خود اختصاص داده است. (TI report, 2010). در دنیای کنونی، به علت گسترش و توسعه ابزارها و وسایل ارتباطی، شتاب فزاینده در زمینه جهانی شدن اقتصادهای ملی و وابستگی بیش از پیش کشورها به یکدیگر، روز به روز مسئله

چگونگی مبارزه با فساد مالی اهمیت بیشتری پیدا می کند. به همین دلیل پیشگیری، کنترل و مبارزه با این مسئله عمومی اهمیت ویژه‌ای دارد.

برخی مطالعات نشان می‌دهند که مرگ‌ومیرهای جاده‌ای به طور معناداری در کشورهایی زیاد است که سطح فساد بخش عمومی نیز در آن‌ها بالا است. مطالعاتی هم حاکی از این است که میان فساد بخش عمومی و مرگ‌ومیرهای ناشی از زلزله رابطه وجود دارد. یعنی اینکه فساد می‌تواند و اغلب هم منجر به ساخت واحدهای مسکونی عمومی و خصوصی بی‌کیفیت و غیراستاندارد می‌شود و در کنار سایر عوامل در مواجهه با زلزله باعث مرگ‌ومیری بیش از آن‌چه در نبود این نوع فساد می‌توانست اتفاق بیفتد، می‌شوند. مطالعه‌ای که 344 زلزله مهم را در 42 کشور جهان در فاصله سال‌های 1975-2003 مورد بررسی قرار داده حکایت از وجود یک رابطه مثبت معنادار میان سطح فساد بخش عمومی و مرگ‌ومیرهای ناشی از وقوع زلزله دارد. همان‌طور که مشخص است فساد در ساخت‌وساز یکی از عوامل اصلی مرگ‌ومیرهای ناشی از زلزله است. انواع فساد که در بالا بدان‌ها اشاره شد در بخش ساخت‌وساز مسکن رواج دارند و بعضی مطالعات حکایت از این دارند که فساد بخش عمومی در این حوزه بیش از سایر بخش‌ها است. پیامد این زلزله‌ها برای انسان دو چیز است: مرگ‌ومیر و بی‌خانمانی. هر دو هم عمدتاً نتیجه تخریب مسکن‌ها و آوار شدن آنها بر سر انسان‌ها هستند. در واقع بسیاری از این مرگ‌ومیرها نتیجه فروپاشی ساختمان‌هایی بوده‌اند که یا تیرآهن‌شان و بتن آنها خوب نبوده یا سایر فعالیت‌های صورت گرفته برای ساخت‌وسازشان استانداردهای لازم را برای مقاومت در برابر زلزله نداشته‌اند. گرچه انسان توان پیش‌بینی زلزله را ندارد، اما توان کاستن از پیامدهای آن را دارد. اما اقتصاددانان معتقدند یکی از عواملی که اجازه کاستن از پیامدهای زلزله را نمی‌دهد و حتی بر آنها هم می‌افزاید، فساد بخش عمومی و دولت در اقتصاد است. در 17 آگوست 1999 زلزله‌ای با شدت 7/6 ریشتر در مارمارا ترکیه آمد که 17118 نفر انسان جان خود را از دست دادند؛ بعد از وقوع زلزله در مارمارا وزیر کشور ترکیه گفت که فعالیت‌های ساختمانی بدساخت عامل این همه مرگ‌ومیر بوده است: «پیمانکارانی که آن

ساختمان‌ها را ساختند و کسانی که مجوز کار برای آنها صادر کردند عامل این همه قتل انسانی هستند. در سال 2006 تَرکیش دلیلی نیوز خبری را منتشر کرد که حکایت از این داشت که 40 کارمند شهرداری در سه شهر ترکیه محکوم به حبس شدند؛ چراکه با دریافت رشوه به ساختمان‌های فاقد استاندارد اجازه ساخت و ساز داده بودند (فرهادی پور، 1389).

آزادسازی اقتصاد، اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، کوچک سازی دولت، افزایش سهم بخش خصوصی، توزیع عادلانه درآمدها، نظام مالیاتی کارآمد و شفاف را که موجب عدم تماس مامور مالیاتی و مالیات دهنده، برخورد جدی با متخلفان، افزایش دستمزدهای بخش عمومی، از راه‌های کاهش فساد اقتصادی است. برای کاهش فساد اصلاحات ساختاری در سازمان‌هایی که نقش کلیدی در جامعه دارند ضروری است. مبارزه با فساد ممکن است کم هزینه نباشد، اما نمی تواند مستقل از اصلاح ساختاری بخش‌های کلیدی اجتماع باشد (ناطق، 1384: 56).

برای اصلاح ساختاری در جوامع می توان از شاخص‌هایی که سازمان ملل و بانک جهانی برای مطالعه یک حکمرانی خوب مشخص نموده‌اند و شامل کنترل فساد، مشارکت، حاکمیت قانون، مسوولیت پذیری، شفافیت، اجماع سازی، عدالت و انصاف، کارایی و اثربخشی و پاسخگویی می‌باشد، استفاده کرد. (حسین خان و همکاران، 1385: 5). همانطور که می‌بینیم در این شاخص‌ها کنترل فساد نیز وجود دارد و از اهمیت قابل توجهی برخوردار است.

یکی از عوامل در راستای نیل به این شاخص‌ها و تحقق تأکیدات سند چشم‌انداز بلندمدت کشور در داشتن جامعه‌ای عاری از فقر و فساد و تبعیض، ایجاد زیربناهای کالبدی و غیر کالبدی معطوف به توسعه تجارت از جمله ایجاد و توسعه زیربناهای حمل و نقل و ارتباطات، پیوستن به کنوانسیون‌های بین‌المللی، ایجاد پایگاه‌های مناسب برای ارائه خدمات تجارت بین‌المللی، ایجاد و توسعه سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای لازم برای تجارت الکترونیکی، برقراری شرایط دخالت اندک دولت در اداره امور اقتصادی در راستای بسط مشارکت‌ها و فرصت‌ها، کاهش فساد مالی رانت‌جویی ایجاد تعامل سازنده و پویا بین دیوانسالاری دولت و فعالیتهای اقتصادی مردم برای نیل به توسعه مشارکت

حداکثر مردم پی‌ریزی، تحکیم و حمایت از مالکیت فردی و خصوصی و تثبیت انگیزه‌های اقتصادی برای فعالیت بخش خصوصی، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌باشد. با استفاده از زیرساخت ارتباطی می‌توان امکان دسترسی به شبکه‌های ارتباطی را برای نقاط دور دست فراهم کرد که در این صورت محرومیت از اطلاعات و عدم دسترسی شفاف به آن دیگر مفهومی نخواهد داشت، از جمله راهکارهای درمان درد بیماری فساد که یکی از محققین بانک جهانی از آن به عنوان بیماری ایدز دموکراسی یاد می‌کند و همچنین تخلفات مالی اداری و اقتصادی در کشور جز استفاده از بستر کاربردهای ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات و دولت الکترونیک یا الکترونیکی نمودن خدمات دولت نیست (فرهادی‌نژاد، 1380: 42).

دولت الکترونیک که به آن دولت دیجیتالی نیز اطلاق می‌شود به معنای استفاده از تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات برای افزایش توانایی‌های قوای مقننه، قضاییه و مجریه از طریق افزایش کارایی این قوا و یا تغییر نحوه ارتباط این قوا با شهروندان و یا هر دوی این طرق است. دولت الکترونیک ارتباط دولت با مصرف‌کننده که به معنای برقراری ارتباط اینترنتی غیرانتفاعی بین دولت‌های مرکزی یا محلی و اشخاص خصوصی است، ارتباط دولت با بنگاه‌های اقتصادی است که به معنای ارتباط اینترنتی غیرانتفاعی دولت مرکزی یا محلی با بخش کسب‌وکار تجاری است، ارتباط دولت با دولت که می‌تواند در هماهنگ کردن بخش‌های مختلف دولت و افزایش کارایی این بخش‌ها موثر باشد را تسهیل می‌کند. استفاده از ابزارهای تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات می‌تواند به دولت کمک کند که شفافیت عملیات دولتی را افزایش داده و میزان پاسخگویی دولت در قبال شهروندان را بیشتر کند، همچنین می‌تواند فاصله بین حکومت‌کنندگان و شهروندان را کاهش و رضایت شهروندان را افزایش دهد و این باعث افزایش مشروعیت سیاسی دولت‌ها و در نتیجه دستیابی به شاخص‌های حکمرانی خوب می‌شود. لذا محقق با درک این مسئله مهم به دنبال پاسخی برای بررسی تاثیر کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و مصادیق آن در مقابله و کاهش فساد مالی و اداری است (جهانبخش، 1387: 54).